

PRAMENY PRÁVA V OBLASTI AML/CFT od 10. 7. 2027

článek FAÚ - verze č. 1

17. 9. 2026

Úvod

Regulace v oblasti boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu (dále také „AML/CFT“) prochází v Evropské unii zásadními změnami, přičemž v centru těchto změn je také vznik nového evropského orgánu pro boj proti praní peněz a financování terorismu tzv. AMLA (*the Anti-Money Laundering Authority*). Hlavními důvody těchto změn je sjednocení roztržštěné národní úpravy členských států v oblasti AML/CFT a posílení výkonu dohledové činnosti a fungování finančních zpravodajských jednotek EU. S účinností od 10. 7. 2027 tak přichází nová a velmi silně harmonizovaná regulace AML/CFT v celé Evropské unii. Tato nová evropská právní úprava je označována jako „**AML balíček**“ a členské státy (včetně České republiky) musí přizpůsobit svůj právní řád této úpravě, což u nás znamená i vznik nové národní legislativy. Důležitou úlohu při provádění a dodržování AML balíčku a příslušných vnitrostátních právních předpisů budou mít zejména tyto adresáti:

- **Povinné osoby**
(povinné osoby z finančního sektoru a povinné osoby z nefinančního sektoru)
- **Orgány dozoru v oblasti AML/CFT**
(finanční orgány dozoru a nefinanční orgány dozoru)
- **Orgán veřejné moci dohlížející na orgán stavovské samosprávy**
(orgán vykonávající dohled nad příslušnými profesními komorami, které jsou nefinančním orgánem dozoru)
- **Finanční zpravodajské jednotky**
(v ČR Finanční analytický úřad).

Samozřejmě platí, že AML balíčkem je vázána sama AMLA.

Co to v důsledku znamená?

Stávající zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „AML zákon“) a související prováděcí předpisy jako např. Vyhláška ČNB č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „AML vyhláška“), budou platné a účinné jen do 9. 7. 2027¹. Po tomto datu se povinné osoby a dotčené orgány veřejné moci, zejména finanční zpravodajská jednotka (FAÚ), orgány dozoru a orgány veřejné moci vykonávající dohled nad příslušnými profesními komorami, musí řídit těmito novými právními předpisy.

¹ Vychází se z předpokladu, že nová vnitrostátní legislativa nabyde účinnosti k 10.7.2027.

O jakou právní úpravu na úrovni EU se jedná a jaká je její závaznost?

Pokud začneme evropskou legislativou, tak AML balíček se skládá ze tří základních předpisů, a to dvou nařízení a jedné směrnice, které tvoří tzv. **primární legislativu, neboli legislativu úrovně 1**. Konkrétně sem patří:

1. [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2024/1624 ze dne 31. května 2024, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu](#) (dále jen „**AML nařízení**“)
2. [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2024/1620 ze dne 31. května 2024, kterým se zřizuje Úřad pro boj proti praní peněz a financování terorismu a o změně nařízení \(EU\) č. 1093/2010, \(EU\) č. 1094/2010 a \(EU\) č. 1095/2010](#) (dále jen „**nařízení o AMLA**“)
3. [Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2024/1640 ze dne 31. května 2024 o mechanismech, které mají členské státy zavést za účelem předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně směrnice \(EU\) 2019/1937 a o změně a zrušení směrnice \(EU\) 2015/849](#) (dále jen „**AMLD6**“).

Tyto evropské právní předpisy jsou zveřejněné v Úředním věstníku EU (EUR-Lex) a jsou platné již od 9. 7. 2024. Jejich **účinnost, tedy povinnost se jimi řídit**, však nastává až o 3 roky později, tj. **od 10. 7. 2027**. Předpisy jsou dostupné ve všech jazycích EU, tedy i v českém jazyce. K účinnosti je na místě poznamenat, že je možné setkat se i s tzv. dělenou účinností, což znamená, že některé ustanovení má odloženou účinnost. Jako příklad lze uvést čl. 3 odst. 3 písm. n) a o) AML nařízení, který zakotvuje nové povinné osoby „fotbalové agenty“ a „profesionální fotbalové kluby“, pro něž se v čl. 90 odkládá účinnost AML nařízení až od 10. 7. 2029. Co se týče závaznosti, tak tady je třeba pochopit rozdíl mezi nařízením a směrnicí. Nařízení je pro adresáty přímo aplikovatelné a přímo závazné, což znamená, že je třeba s ním přímo pracovat, např. **pro povinnou osobu je zásadním a přímo použitelným předpisem AML nařízení** (pravidla, která se vztahují na povinné osoby, jsou vyjádřena přímo v textu tohoto nařízení). V něm jsou povinným osobám ukládány povinnosti (např. v kapitole III. - hloubková kontrola klienta, v čl. 69 - oznamování podezřelých transakcí a činností, které v současnosti upravuje AML zákon jako povinnost identifikace a kontroly klienta, povinnost oznamování podezřelých obchodů). Naproti tomu směrnice na rozdíl od nařízení není přímo závazná, ale stát má povinnost ji implementovat do svého právního řádu. V tomto případě by AMLD6 měla být implementována do níže uvedené národní právní úpravy, a to do 10. 7. 2027, pokud není stanoveno jinak. Nové zákony a prováděcí předpisy jsou pro adresáty závazné a pracují pak namísto se směrnicí s touto národní legislativou.

Jelikož je právní úprava ve výše uvedených evropských předpisech obecná, musí být k provedení některých ustanovení vytvořena detailnější právní úprava. Půjde zejména o prováděcí předpisy, které tvoří tzv. **sekundární legislativu, neboli legislativu úrovně 2**. Setkáte se s prováděcími předpisy v podobě **regulačních technických norem** (zkráceně „RTS“ a v angličtině „*Regulatory Technical Standards*“) a **implementačních (prováděcích) technických norem** (zkráceně „ITS“ a v angličtině „*Implementing Technical Standards*“). Jako příklad lze uvést RTS k čl. 28 odst. 1 AML nařízení, které se týká hloubkové kontroly klienta (Customer Due Diligence), které detailněji upravuje pravidla pro povinné osoby v rámci této konkrétní povinnosti. RTS i ITS jsou závazné a jejich dodržování je vymahatelné.

V rámci této víceúrovňové legislativní struktury předpisů AML balíčku představíme poslední vrstvu tzv. **terciální, neboli úroveň 3**, kterou tvoří **obecné pokyny** (zkráceně „GL“ a v angličtině „*guidelines*“) a **doporučení** (zkráceně „REC“ a v angličtině „*recommendations*“). Příkladem obecného pokynu

pro povinné osoby je GL k čl. 26 odst. 5 AML nařízení, který upravuje průběžný monitoring obchodního vztahu. Co se týče závaznosti pokynů vydaných AMLA, zde platí pravidlo, že pokud jsou aplikovatelné, pak musí povinná osoba postupovat v souladu s nimi nebo vysvětlit, proč tak nečiní. Jde o pravidlo „*comply or explain*“, přičemž pro povinné osoby z finančního sektoru jde o navazující praxi na pokyny vydávané v oblasti AML/CFT Evropským orgánem pro bankovníctví (EBA).

Nyní se přesuneme k vnitrostátnímu právu, které se musí nejen adaptovat na AML nařízení a nařízení o AMLA, ale také do něj musí být implementována (převedená) směrnice ve stanovené lhůtě, což je v případě AML balíčku AMLD6, a to ve lhůtě do 10. 7. 2027.

Budoucí právní úprava AML/CFT v České republice

V současnosti upravuje oblast AML/CFT zejména AML zákon a na něj navazující prováděcí předpisy (AML vyhláška a vyhlášky Ministerstva financí), ale již v minulosti muselo dojít k implementaci tzv. čtvrté a páté AML směrnice² i do jiných zákonů, kterými jsou zejména zákon č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů a zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů. Ve vztahu k AML/CFT stojí za zmínku také zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti. Do budoucna, s účinností AML balíčku, dojde k diametrálním změnám ve vztahu nejen ke stávající právní úpravě, ale také ve vztahu k práci s regulací, jak jsme na ni zvyklí. Níže se pokusíme shrnout některé změny, které nás čekají:

1. Zrušení převážné většiny zákonů a prováděcích předpisů upravujících oblast AML/CFT v ČR

S nástupem AML balíčku se připravuje zrušení následujících zákonů a prováděcích předpisů:

- 1) AML zákona
- 2) Zákona o centrální evidenci účtů
- 3) Zákona o omezení plateb v hotovosti
- 4) AML vyhlášky
- 5) Vyhlášky č. 53/2017 Sb., o vzoru služebního průkazu zaměstnanců Finančního analytického úřadu
- 6) Vyhlášky č. 420/2024 Sb., o formátu a struktuře podání Finančnímu analytickému úřadu obsahujícího informace o kontaktní osobě
- 7) Vyhlášky č. 33/2025 Sb., o formátu a struktuře žádosti o povolení k poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem

2. Vytvoření nové právní úpravy a provedení změn v souvisejících zákonech

V současnosti se připravuje implementační balíček AML/CFT na národní úrovni, který tvoří:

- **Zákon o ekonomické ochraně státu** (dále jen „ZEOS“)
- **Zákon o Finančním analytickém úřadu** (dále jen „zákon o FAÚ“)
- **Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ekonomické ochraně státu a zákona o Finančním analytickém úřadu** (dále jen „změnový zákon“) - zasahuje do více než 35 zákonů

Navrhovaný zákon o FAÚ a ZEOS zakotvuje přechodná ustanovení.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu (4. AML směrnice)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 z 30. května 2018 (5. AML směrnice)

3. Zrušení většiny stávajících metodických materiálů FAÚ

S ohledem na novou právní úpravu včetně prováděcích předpisů a pokynů vydávaných AMLA dojde ke zrušení nebo přepracování metodických pokynů vydaných FAÚ. Úplné zrušení lze očekávat u níže uvedených metodických pokynů:

- Metodický pokyn č. 3 – Zjišťování skutečného majitele povinnými osobami
- Metodický pokyn č. 6 – Určený povinným osobám z hazardního sektoru
- Metodický pokyn č. 7 – Opatření vůči politicky exponovaným osobám + vnitrostátní seznam funkcí PEP
- Metodický pokyn č. 8 – Kopírování průkazů totožnosti pro účely AML zákona
- Metodický pokyn č. 9 – Kontrola klienta (určený nejen úvěrovým a finančním institucím)

Níže uvedené metodické pokyny budou ponechány a dojde k jejich větší či menší úpravě.

- Metodický pokyn č. 1 – K provádění mezinárodních sankcí zejména v souvislosti s financováním terorismu
- Metodický pokyn č. 4 – Oznámení podezřelého obchodu
- Metodický pokyn č. 5 – Provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů
- Metodický pokyn č. 11 – Hodnocení rizik a systém vnitřních zásad

Obdobně budou zrušeny nebo revidovány obecné pokyny FAÚ.

4. Přímá aplikace AML nařízení a nařízení o AMLA a souvisejících prováděcích předpisů (RTS a ITS), dodržování pokynů a rozhodnutí vydaných AMLA

Pro povinné osoby a orgány dozoru představuje práce s novou právní úpravou velkou změnu a současně výzvu. Povinnosti jsou primárně stanoveny v AML nařízení a některé z těchto povinností mají ještě detailní právní úpravu v prováděcím předpisu (RTS, ITS) nebo v obecném pokynu (GL). Pro představu, jak bude práce s těmito předpisy probíhat, uvedeme příklad, na kterém si ukážeme, jak je upraveno opatření hloubkové kontroly klienta a co vše se k němu váže.

Příklad:

*Právní úprava spojená s povinností provést **hloubkovou kontrolu klienta** je stanovena v kapitole III AML nařízení (čl. 19 až čl. 50). V této kapitole je pak úprava dále rozdělena do 6 oddílů, přičemž povinná osoba se řídí těmi oddíly a články, které jsou pro její činnost a postupy relevantní.*

*Oddíl 1 - **Obecná ustanovení***

*Oddíl 2 - **Politika vůči třetím zemím a hrozby praní peněz a financování terorismu ze zemí mimo Unii***

*Oddíl 3 - **Zjednodušená hloubková kontrola***

*Oddíl 4 - **Zesílená hloubková kontrola***

*Oddíl 5 - **Zvláštní ustanovení o hloubkové kontrole klienta***

*Oddíl 6 - **Spoléhání se na hloubkovou kontrolu klienta provedenou jinými povinnými osobami***

Co se týče prováděcích předpisů (RTS) a obecných pokynů (GL) v rámci kapitoly III AML nařízení, tak jde o tyto:

*Čl. 19 odst. 9: **RTS Kritéria pro stanovení obchodních vztahů, příležitostných a propojených transakcí a nižší prahové hodnoty***

*Čl. 26 odst. 5: **GL Průběžné sledování obchodních vztahů***

*Čl. 28 odst. 1: **RTS Customer Due Diligence***

*Čl. 42 odst. 2: **GL PEP – identifikace osob blízkých, rizika spojená s konkrétní kategorií PEP, jejich rodinných příslušníků nebo blízkých osob.***

*Čl. 50: **GL Spoléhání se na jiné povinné osoby***

5. Aplikace nové vnitrostátní právní úpravy v oblasti AML/CFT

V bodě 4 jsme se dotkli evropské právní úpravy (AML nařízení, prováděcí předpisy a obecná stanoviska), přičemž nová vnitrostátní AML/CFT úprava, která zejména implementuje AMLD6, mimo jiné také stanovuje některé povinnosti a opatření a zcela výlučně upravuje jednotlivé přestupky ve vztahu k uloženým povinnostem (i těm, které plynou z AML nařízení). Pokud bychom se opět v rámci příkladu zaměřili na hloubkovou kontrolu klienta, pak i některá navržená ustanovení nového zákona o FAÚ a ZEOS se tohoto opatření týkají.

Příklad:

§ 14 zákona o FAÚ Pokyn k odložení provedení hloubkové kontroly klienta: Finanční zpravodajská jednotka může vydat pokyn povinné osobě neprovádět po určitou dobu hloubkovou kontrolu klienta nebo její část.

§ 20 zákona o FAÚ Upozornění povinné osoby na zvýšené riziko: Finanční zpravodajská jednotka může upozornit povinné osoby na významné riziko důležité pro provádění hloubkové kontroly klienta podle kapitoly III nařízení (implementace čl. 26 AMLD6).

§ 82 ZEOS Poskytování informací povinným osobám: Orgán dozoru poskytuje povinné osobě, nad kterou vykonává dozor, informace týkající se třetích zemí identifikovaných podle kapitoly III oddílu 2 AML nařízení (implementace čl. 39 odst. 2 písm. d) AMLD6).

6. Povinnost orgánů dozoru poskytovat informace o ML/TF a zprostředkovávat příslušné materiály AMLA povinným osobám, které dohlížejí

Po dozorových orgánech se vyžaduje, aby zpřístupnily informace o praní peněz a financování terorismu povinným osobám, které dohlížejí. To také vyžaduje, aby fungovaly jako určitý prostředník mezi povinnými osobami a AMLA. Čl. 39 AMLD6 explicitně stanovuje, jaké informace musí být poskytovány povinným osobám, přičemž se jedná o:

- a) Nadnárodní hodnocení rizik (SNRA)
- b) Národní hodnocení rizik (NRA) a sektorové hodnocení rizik (SRA) relevantní pro danou povinnou osobu
- c) Příslušné obecné pokyny, doporučení a stanoviska vydané AMLA
- d) Informace o třetích zemích identifikovaných podle kapitoly III oddílu 2 AML nařízení
- e) Veškeré pokyny a zprávy vyhotovené AMLA, jinými orgány dozoru a případně orgánem veřejné moci, který vykonává dozor nad orgány stavovské samosprávy, finančními zpravodajskými jednotkami či jinými příslušnými orgány nebo mezinárodními organizacemi a tvůrci standardů s ohledem na způsoby praní peněz a financování terorismu, jež se mohou vztahovat na dané odvětví, a údaje, které mohou usnadnit identifikaci transakcí nebo činností, u nichž hrozí, že souvisejí s praním peněz a financováním terorismu v dotyčném odvětví, jakož i pokyny o povinnostech povinných osob ve vztahu k cíleným finančním sankcím.

Výše uvedené je implementováno do ZEOS, přičemž podle povahy informací se tyto informace dostanou k povinné osobě buď prostřednictvím jejich zveřejnění (na stránkách orgánu dozoru) nebo prostřednictvím zpráv zaslaných do datové schránky povinné osoby.

Pro povinné osoby to znamená, že by měly nejen sledovat, co je vůči nim komunikováno orgány dozoru, ale příslušné informace o praní peněz a financování terorismu promítat do svých interních systémů a procesů.

Kromě toho se také propasal požadavek AMLD6 do navrženého ustanovení § 82 ZEOS, aby orgány dozoru podle potřeby prováděly informační činnosti s cílem informovat povinné osoby, nad nimiž

vykonávají dohled, o jejich povinnostech. Jedná se zejména o školení a metodickou činnost vůči těmto povinným osobám. Podle navrženého ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) ZEOS pak Ministerstvo financí České republiky metodicky vede a koordinuje orgány dozoru a orgány veřejné moci dohlížející na orgán stavovské samosprávy, a to samozřejmě v souladu s legislativou úrovně 1, 2 a 3 a národní legislativou.

AMLA - Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu

Nová decentralizovaná evropská agentura AMLA formálně vznikla v červnu 2024 a sídlí v Německu ve Frankfurtu nad Mohanem. Plně funkční by měla být AMLA od roku 2028, kdy se předpokládá, že bude mít již všech 430 zaměstnanců. Mandát AMLA je velmi široký, ale klíčové pilíře pro plnění jeho úkolů jsou dva, a to:

- 1) Zajištění konzistentního AML/CFT dohledu napříč EU**
- 2) Podpora a koordinace finančních zpravodajských jednotek členských států EU**

V rámci pilíře dohledu je do určité míry rozlišováno, zda se týká dozoru nad povinnými osobami z finančního sektoru nebo nefinančního sektoru. Dohled nad finančním sektorem se pak vyznačuje tím, že se dělí na přímý dohled vykonávaný AMLA a nepřímý dohled vykonávaný národními orgány dozoru.

Co se týče přímého dohledu, tak je klíčovou pravomocí AMLA v celé EU a bude zahájen v červnu 2028 nad 40 vybranými povinnými osobami z finančního sektoru, tzv. „*selected obliged entities (SOEs)*“. Výběr těchto vybraných povinných osob proběhne v roce 2027 podle stanovených parametrů. Pod přímý dohled přejde skupina významných a nejvíce rizikových přeshraničních institucí (působení ve více než 6 členských státech) jako např. velké banky nebo finanční skupiny. Seznam vybraných povinných osob bude zveřejněn.

AMLA je povinna uplatňovat legislativu úrovně 1 a 2, přičemž pro její postupy je stěžejní nařízení o AMLA. AMLA má dohledové pravomoci vůči dohlíženým povinným osobám v plném rozsahu. Aby orgán mohl účinně plnit své povinnosti v oblasti dohledu nad vybranými povinnými osobami, dojde ke zřízení společného dohledového týmu pro každou jednotlivou povinnou osobu, ve kterém budou povinně zapojeny i příslušné národní orgány dozoru. AMLA by měla mít možnost získat veškeré interní dokumenty a informace nezbytné pro výkon dohledu a za tímto účelem by měla mít obecné vyšetřovací pravomoci, které jsou podle vnitrostátních správních předpisů přiznány všem orgánům dohledu.

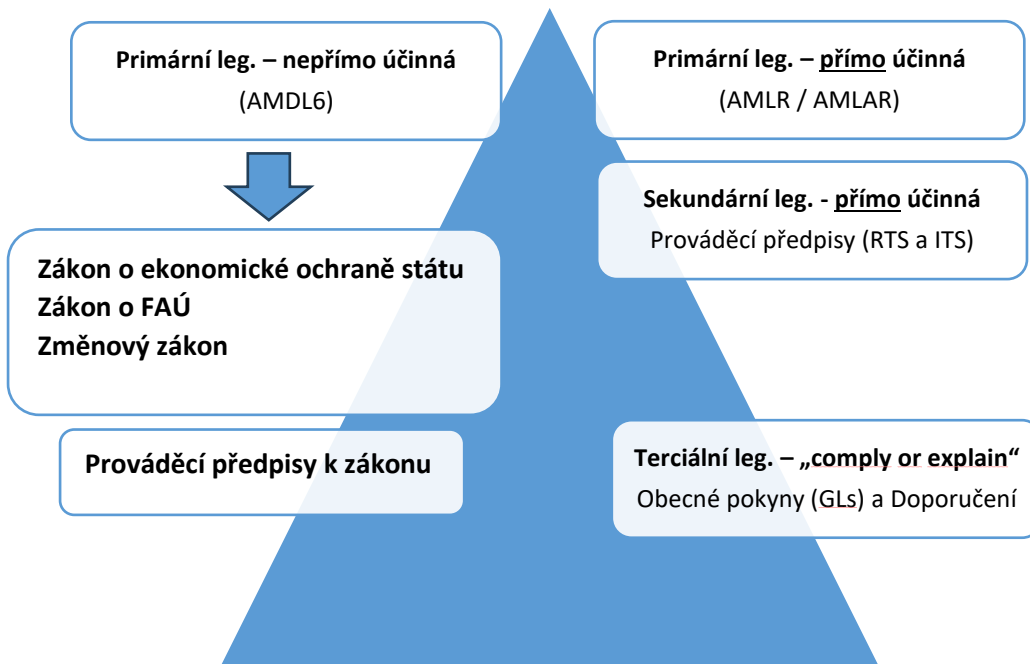
V rámci pilíře podpory a koordinace finančních zpravodajských jednotek EU, budou v AMLA působit delegáti finanční zpravodajské jednotky každého členského státu. Koordinace a spolupráce bude zesílena prostřednictvím vytvoření společných analytických týmů k provádění společných analýz.

Efektivita fungování národních orgánů dozoru a finančních zpravodajských jednotek bude ze strany AMLA ověřována prostřednictvím pravidelných vzájemných hodnocení jejich činnosti. Hodnocení prověří nejen dostatek zdrojů těchto národních orgánů pro plnění jejich funkcí, ale také jejich výsledky při plnění úkolů, využívání nástrojů a opatření, míru jejich vnitrostátní a mezinárodní spolupráce.

Závěr

Znalost budoucí právní úpravy v oblasti AML/CFT je důležitá, a to nejen s ohledem na přípravu a zajištění souladu s těmito pravidly, ale také vzhledem ke změnám v oblasti dohledu, kde bude mít významné postavení a vliv AMLA. Pro povinné osoby se v budoucnu stanou „závazné“ tyto předpisy:

- AMLR
- Pro dotčené povinné osoby AMLAR
- Prováděcí předpisy k AMLR (RTS a ITS) relevantní pro činnost povinné osoby
- Obecné pokyny (GL) a doporučení
- Zákon o ekonomické ochraně státu a Zákon o Finančním analytickém úřadu
- Prováděcí předpisy k těmto zákonům

Povinné osoby (stejně jako orgány dozoru a finanční zpravodajská jednotka) by měly zvládnout tento přechod k datu 10. 7. 2027. Je zřejmé, že s ohledem na povahu těchto změn, by příprava měla být zahájena s dostatečným předstihem. Jako příklad, kde přípravu nelze podcenit, je příprava vnitřních strategií, postupů a kontrol a jejich zavedení, vypracování posouzení rizik a zohlednění rizikových faktorů v příloze AMLR, proškolení zaměstnanců, aj.

JUDr. Ing. Magdaléna Plevová
ředitelka právního odboru